

Ophrys fuciflora ssp. cerigona (Kythira. Foto: Sten Moeslund)

Botanisk ekskursion til den græske ø – Kythira 6. – 13. april 2009

Redaktion: Sten Moeslund

Foto: Sten Moeslund

Botanisk ekskursion til den græske ø – Kythira 6. – 13. april 2009

Redaktion: Sten Moeslund

Deltagerliste

Niels Henrik Faurholdt og Bodil Mohr Faurholdt
Solsikkevej 9, 4600 Køge, 56658240/ 21741639,

Søren Grøntved Christiansen og Erika Grøntved Christiansen
Frederiksborgvej 66 st., 4000 Roskilde, 46350922

Sten Moeslund og Malene Fisher
P.G. Ramms Allé 7, 4tv, 2000 Frederiksberg, 38869059/23249023/61465533,

Carsten Meier Koch,
Græsbjergvej 62, 4760 Vordingborg, 55374668

Peter Wind og Anette Møller
Moesbakken 19, 8410 Rønde og Skinfaxevej 10, 8800 Viborg, 87914110/25475449 og
86610031

Johannes Friis
Nordkrog 12, 2800 Hellerup, 39610165

Morten og Anne Dorthea Kold-Christensen
Primulavej 18, 7800 Skive, 97523279/29254385

Studio Corte O

Foto: Sten Moeslund

Den daglige leder af Corte O, i Chora: Olga Fotinaki.
www.corteo.gr og info@corteo.gr

Indledning

Af Sten

Så lykkedes det! At komme helt til Kythira syd for Peleponnes og ikke kun til Athen, som sidste år, hvor det blæste så meget, at Olympic Airways aflyste flere afgange til Kythira, og hvor al sejlads på Ægæerhavet også var indstillet. Så det endte i stedet med en virkelig god, spontan tur til den store ø Evvia en times bilkørsel nordøst for Athen, som vi selv arrangerede.

Men i år kom vi derud – og selv om det var relativt stille, så rullede ATR 42-flyet en del, da det fløj ind over kystskrænterne for straks efter at lande på den korte landingsbane på Aphrodites ø. Ikke verdens mest trafikkerede lufthavn, blot nogle få afgange hver dag. Nogen har måske set den græske instruktør, Theo Angelopoulos, film "Rejsen hjem", som netop handler om Kythira, men ellers vidste vi vel ret beset ikke meget om denne affolkede ø, som kaldes "Lille Australien" – og sætter navn på det sted, indbyggerne er emigreret til. I dag bor der i omegnen af 3½ tusind mennesker på øen, langt flere om sommeren, hvor mange grækere kommer hjem – og et stigende antal turister også finder ud til Kythira, som ellers er lidt "off the beaten track".

I lufthavnen blev vi mødt af biludlejeren, som ventede med tre små biler, der ikke kunne tage 12 personer og endnu flere kufferter, hvoraf nogle enorme! Udlejeren tog heldigvis nogle kufferter med til hovedbyen Chora mod syd, hvor vi skulle bo på Studio Corte O. På Corte O blev den første aften og nat lidt speciel, da et massivt uvejr passerede henover – og i over en halv time overhældte os med lyn og torden. Efter et stykke tid gik strømmen og endnu lidt senere slog lynet ned, så EXIT – skiltene nærmest eksploderede ind i rummene, men dog holdt. Regnen piskede ned, og der var egentlig kun en ting at gøre, nemlig at kravle helt ind under dynen og prøve at falde i søvn.

Selv om Chora er det næststørste bysamfund på Kythira, var vi så tidligt på færde, at der ikke var mange restauranter åbne for sæsonen. Et par stykker højst, men heldigvis gode. Og selvom vi kun var 12, så fyldte vi godt, de steder vi gik ind.

Corte O har gode terrasser rundt om bygningerne, hvor vi på de bedste dage kunne bestemme dagens plantehøst – og nyde et glas vin.

Den allerfineste dag på terrasserne havde vi besøg af op til tre laderlige bestøvere (*Synhalonia alternans*) af flueblomsten *Ophrys fuciflora* subsp. *cerigona* på samme tid. Denne *Ophrys* kaldte vi fra førstedagen for "Slamberten" på grund af dens betydelige størrelse. I glasset, hvor flueblomsterne stod, var også *O. heldreichii*, *O. lutea* og *O. ferrum-equinum*. Ingen af disse interesserede vores bestøver ret meget.

Men ellers gik dagene med gode ekskursioner til udvalgte mål, som Niels i en del tilfælde havde fundet i litteraturen eller fået oplyst af hans kontakter. Heldigvis fandt vi meget hurtigt de to hovedattraktioner, der begrundede den fokuserede rejse – udover slamberten også *O. fuciflora* subsp. *candida* var. *cythirea*. Roen sænkede sig dermed over selskabet og det til sidst i en sådan grad, at man besluttede at sætte en hel dag af til mere individuel ekskurseren – så de tre biler køрte til hver deres lokaliteter. Wind og co. helt til øens nordspids. Moeslund og co. nød udsigten, mens Moeslund skiftede et punkteret dæk. Faurholdt og co. lavede efter det oplyste en række udfald og indfald på den sydlige halvdel af øen, og havde også gode oplevelser her.

Efter en lille uge hos Olga Fotinaki på Corte O ramte vi Athen igen, hvor Malene & Sten, som har været i Athen mange gange, fandt et spisested i Plaka, der var helt mennesketomt, men som sandelig kunne lave mad, da kunderne endelig kom. Mandag den 13. april var det så hjemad igen – helt begivenhedsløst med SAS.

Orkideer på Kithira

6-13 april 2009.

Af Niels Faurholdt

Orkide-taxa på de i alt 17 besøgte lokaliteter.

Ophrys bombyliflora FB (3, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15)

Ophrys fuciflora (cerigona) BB-FB (1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17)

Ophrys fuciflora subsp. candica (cytheria) K-FB (2, 5, 6, 7, 9, 12, 16, 17)

Ophrys ferrum-equinum s.s. FB (1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17)

Ophrys fusca subsp. fusca FB-AB (3, 4, 5, 6, 8, 10, 16, 17)

Ophrys fusca (calocaerina) K-BB (3, 4, 6)

Ophrys fusca subsp. cinereophila FB (9, 11, 12, 13, 14)

Ophrys fusca subsp. iricolor BAB-AB (4, 5, 7, 8, 16, 17)

Ophrys kotschyi subsp. ariadne FB (4)

Ophrys lutea subsp. lutea (phryganae) FB (1, 3, 6, 7)

Ophrys lutea subsp. galilaea FB (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17)

Ophrys scolopax subsp. heldreichii FB (6, 7)

Ophrys sphegodes subsp. mammosa FB-BAB (3, 13)

Ophrys tenthredinifera FB-BAB (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17)

Ophrys x vicina (nm. calypsus) FB (6, 7)

Ophrys fuciflora subsp. candica x fuciflora (cerigona) FB (9)

Anacamptis coriophora subsp. fragrans K (4, 5, 6, 10, 13, 15, 16)

Anacamptis papilionacea subsp. messenica FB-AB (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17)

Anacamptis pyramidalis K-FB (5, 6, 7, 8, 11, 16, 17)

Barlia robertiana AB-F (1, 2, 3, 8, 10, 13, 14, 15)

Dactylorhiza romana AB (12)

Limodorum abortivum K (3, 9)

Neotinea tridentata s.s. FB (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 16, 17)

Orchis anthropophora FB (17)

Orchis italica FB (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17)

Orchis quadripunctata FB (1, 2, 9, 13, 14, 15)

Serapias bergonii BB (1, 8)

Serapias cordigera FB (16)

Serapias lingua BB (3, 5, 6, 9, 10, 12, 14)

Serapias orientalis subsp. moreana FB (3, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 15)

Serapias parviflora K-BB (14, 15, 17)

Spiranthes spiralis (roset) (5)

I alt 30 taxa og to hybrider.

Forklaring til forkortelser:

K Knop

BB Begyndende blomstring

FB Fuld blomstring

BAB Begyndende afblomstring

AB Afblomstret

F I frugt

Lokaliteter

Lokalitet 1.

7. april

Ca. 1 km vest for Livadi langs vejen mellem Livadi og Moni Ag. Elésis. (Hertel lok. 10 / Gölz et al. lok. 10).

Phrygana.

Ophrys fuciflora (cerigona)

Ophrys ferrum-equinum

Ophrys lutea subsp. *lutea* (phryganae)

Ophrys lutea subsp. *galilaea*

Ophrys tenthredinifera

Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*

Barlia robertiana

Neotinea tridentata

Orchis italica

Orchis quadripunctata

Serapias bergonii

Lokalitet 2.

7. april

Omkring Moni Ag. Elésis. (Hertel lok. 11 / Gölz et al. lok. 5)

Fyrrelunde og phrygana.

Ophrys fuciflora subsp. *candica* (cytherea)

Ophrys ferrum equinum

Ophrys lutea subsp. *galilaea*

Ophrys tenthredinifera

Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*

Barlia robertiana

Neotinea tridentata

Orchis italica

Orchis quadripunctata

Lokalitet 3.

7. april

Syd for Arei. (Hertel lok. 6 / Gölz et al. lok. 26)

Enge og phrygana.

Ophrys bombyliflora

Ophrys fuciflora (cerigona)

Ophrys ferrum-equinum
Ophrys fusca subsp. *fusca*
Ophrys fusca (*calocaerina*)
Ophrys lutea subsp. *lutea* (*phryganae*)
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys sphegodes subsp. *mammosa* (ved Fonissa vandfaldet)

Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Barlia robertiana
Limodorum abortivum
Neotinea tridentata
Orchis italica
Serapias lingua
Serapias orientalis subsp. *moreana*

Lokalitet 4.

8. april
Områder langs vejen mellem Aronoádika og Diákofto, få hundrede meter efter afkørslen mod lufthavnen. (Hertel lok. 17).
Phrygana.

Ophrys bombyliflora
Ophrys fuciflora (*cerigona*)
Ophrys ferrum-equinum
Ophrys fusca subsp. *fusca*
Ophrys fusca (*calocaerina*)
Ophrys fusca subsp. *iricolor*
Ophrys kotschyi subsp. *ariadne*
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys tenthredinifera

Anacamptis coriophora subsp. *fragrans*
Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Neotinea tridentata
Orchis italica

Lokalitet 5.

8. april
Langs vejen mod Ag. Moni, øst for lufthavnen. (Hertel lok. 1).
Phrygana.

Ophrys candida (*cytherea*)
Ophrys fusca subsp. *iricolor*
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys tenthredinifera

Anacamptis coriophora subsp. *fragrans*
Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Anacamptis pyramidalis
Neotinea tridentata
Orchis italica
Serapias lingua
Spiranthes spiralis

Lokalitet 6.

8. april

Nord for kystvejen ca. 500 meter vest for Avlemonas. (Gölz et al. lok. 51).
Kystnær phrygana.

Ophrys bombyliflora
Ophrys fuciflora (*cerigona*)
Ophrys fuciflora subsp. *candica* (*cytherea*) (typelokaliteten)
Ophrys ferrum-equinum
Ophrys fusca (*calocaerina*)
Ophrys lutea subsp. *lutea* (*phryganae*)
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys scolopax subsp. *heldreichii*
Ophrys x vicina (nm. *calypsus*)

Anacamptis coriophora subsp. *fragrans*
Anacamptis pyramidalis
Neotinea tridentata
Serapias lingua
Serapias orientalis subsp. *moreana*

Lokalitet 7.

8. april

Mellem 500 meter og 1 km ad vejen, der går mod nord mellem Avlemonas og Paleopoli.
Phrygana.

Ophrys fuciflora (*cerigona*)
Ophrys fuciflora subsp. *candica* (*cytherea*)
Ophrys fusca subsp. *iricolor*
Ophrys lutea subsp. *lutea* (*phryganae*)
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys scolopax subsp. *heldreichii*
Ophrys tenthredinifera
Ophrys x vicina (nm. *calypsus*)

Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Anacamptis pyramidalis
Neotinea tridentata

Orchis italica
Serapias orientalis subsp. *moreana*

Lokalitet 8.

9. april
Langs grusvejen mod Castle Paleochora øst for Potamos. (Hertel lok. 5).
Phrygana.

Ophrys bombyliflora
Ophrys fuciflora (cerigona)
Ophrys ferrum-equinum
Ophrys fusca subsp. *fusca*
Ophrys fusca subsp. *iricolor*
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys tenthredinifera

Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Anacamptis pyramidalis
Barlia robertiana
Neotinea tridentata
Orchis italica
Serapias bergenii
Serapias orientalis subsp. *moreana*

Lokalitet 9.

9. april
3,4 km fra Ag. Pelegaía mod Potamos. (Hertel lok. 3.)
Lys fyrreskov og phrygana.

Ophrys fuciflora (cerigona)
Ophrys fuciflora subsp. *candica* (cytherea)
Ophrys fusca subsp. *cinereophila*
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys tenthredinifera
Ophrys fuciflora (cerigona) x *fuciflora* subsp. *candica*

Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Limodorum abortivum
Neotinea tridentata
Orchis italica
Orchis quadripunctata
Serapias lingua
Serapias orientalis subsp. *moreana*

Lokalitet 10.

10. april

Nordlige udkant af landsbyen Karvounades.

Phrygana.

Ophrys bombyliflora

Ophrys fuciflora (cerigona)

Ophrys ferrum-equinum

Ophrys fusca subsp. fusca

Ophrys lutea subsp. galilaea

Ophrys tenthredinifera

Anacamptis coriophora subsp. fragrans

Anacamptis papilionacea subsp. messenica

Barlia robertiana

Neotinea tridentata

Orchis italica

Serapias lingua

Lokalitet 11.

10. april

2,5 km nord fot Karvounades.

Phrygana.

Ophrys bombyliflora

Ophrys fuciflora (cerigona)

Ophrys ferrum-equinum

Ophrys fusca subsp. cinereophila

Ophrys lutea subsp. galilaea

Ophrys tenthredinifera

Anacamptis papiolionacea subsp. messenica

Anacamptis pyramidalis

Orchis italica

Serapias orientalis subsp. moreana

Lokalitet 12.

10. april

1 km syd for Aroniadika, vest for landevejen. (Gölz et al. lok. 28).

Phrygana.

Ophrys bombyliflora

Ophrys fuciflora (cerigona)

Ophrys fuciflora subsp. candica (cytherea)

Ophrys fusca subsp. cinereophila

Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys tenthredinifera

Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Dactylorhiza romana
Orchis italica
Serapias lingua

Lokalitet 13.

10. april
3-3,5 km syd for Mylopotamos.
Phrygana og opgivne marklodder.

Ophrys bombyliflora
Ophrys fuciflora (*cerigona*)
Ophrys ferrum-equinum
Ophrys fusca subsp. *cinereophila*
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys sphegodes subsp. *mammosa*
Ophrys tenthredinifera

Anacamptis coriophora subsp. *fragrans*
Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Barlia robertiana
Orchis italica
Orchis quadripunctata

Lokalitet 14.

11. april
500 meter til 1 km mod Avlemonas fra Fratsia. (Hertel lok. 8 / Gölz et al lok. 19).
Phrygana og magre enge.

Ophrys bombyliflora
Ophrys fuciflora (*cerigona*)
Ophrys ferrum-equinum
Ophrys fusca subsp. *cinereophila*
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys tenthredinifera

Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Barlia robertiana
Neotinea tridentata
Orchis italica
Orchis quadripunctata
Serapias lingua
Serapias orientalis subsp. *moreana*

Serapias parviflora

Lokalitet 15.

11. april

Områder nær kirkegården i Goudiánika. (Hertel lok. 9 / Götz et al. lok. 17).
Phrygana og magre enge.

Ophrys bombyliflora

Ophrys fuciflora (cerigona)

Ophrys ferrum-equinum

Ophrys lutea subsp. galilaea

Ophrys tenthredinifera

Anacamptis coriophora subsp. fragrans

Anacamptis papilionacea subsp. messenica

Barlia robertiana

Orchis italica

Orchis quadripunctata

Serapias orientalis subsp. moreana

Serapias parviflora

Lokalitet 16.

11. april

2,2 km sydøst for Katsoulianika, hvor en vej går fra til venstre (vest for "hovedvejen").
(Hertel lok. 16 / Götz et al. 42).

Phrygana.

Ophrys fuciflora subsp. candica (cytherea)

Ophrys ferrum-equinum

Ophrys fusca subsp. fusca

Ophrys fusca subsp. iricolor

Ophrys lutea subsp. galilaea

Ophrys tenthredinifera

Anacamptis coriophora subsp. fragrans

Anacamptis papilionacea subsp. messenica

Anacamptis pyramidalis

Neotinea tridentata

Orchis italica

Serapias cordigera

Lokalitet 17.

12. april

Omkring passet langs vejen fra Kithira til Gerakianika. (Hertel lok. 13).

Ophrys fuciflora (*cerigona*)
Ophrys fuciflora subsp. *candica* (*cytherea*)
Ophrys ferrum-equinum
Ophrys fusca subsp. *fusca*
Ophrys fusca subsp. *iricolor*
Ophrys lutea subsp. *galilaea*
Ophrys sphegodes subsp. *mammosa*
Ophrys tenthredinifera

Anacamptis coriophora subsp. *fragrans*
Anacamptis papilionacea subsp. *messenica*
Anacamptis pyramidalis
Neotinea tridentata
Orchis anthropophora
Orchis italica
Serapias parviflora

Bemærkninger og diskussion.

Turen var hovedsageligt arrangeret med henblik på at få et overblik over orkidefloraen. Specielt var vi interesserede i at danne os en mening om de to nybeskrevne taxa *Ophrys holoserica* subsp. *cerigona* og *Ophrys candica* subsp. *cytherea*. I denne rapport anvendes epititet *fuciflora* på trods af, at *holosericea* formentlig er det gyldige (jf. en nylig artikel af Greuter). Nomenklaturen i slægten *Ophrys* følger Pedersen & Faurholdt ("Ophrys-bogen").

Ved planlægning af vore ture anvendte vi Stefan Hertels ekskursionsnoter fra april 2007 og oplysningerne i følgende artikel:
Gölz, P. & Ott, H. & M 1995: Die Orchideen der Insel Kithira. J. Eur. Orch. 27 (4): 622-658.

Andre vigtige kilder:

Baumann, B. & Baumann, H. 2007: *Ophrys holoserica* subsp. *cerigona* B. Baumann & H. Baumann, eine neue endemische Unterart der südgriechischen Insel Kithira. – J. Eur. Orch. 39 (1): 105-122.

Baumann, H. & Lorenz, R. 2005: Beiträge zur Taxonomie europäischer und mediterraner Orchideen. – J. Eur. Orch. 37 (3): 705-743. (Indeholdende beskrivelsen af *O. candica* subsp *cytherea*).

***Ophrys fuciflora* (*cerigona*)**

Underarten *Ophrys holoserica* subsp. *cerigona* er beskrevet som endem fra Kithira af Baumann & Baumann i 2007. Dette taxon forekommer almindeligt og i reglen talrigt på Kithira (på 14 af 17 besøgte lokaliteter).

Typiske planter har store blomster (i forhold til "normale" subsp. *fuciflora*), mens plantehøjden varierer meget; fra små robuste planter med få (1-4) blomster til planter, der når 35-40 cm med 4-8 blomster. En del planter har blomster, der er uskelelige fra den

syditalienske subsp. *apulica*, mens andre planter bærer blomster, der ikke lader sig adskille fra blomsterne hos storblomstrede, tidligt blomstrende "maxima eller episcopal" på f.eks. Kreta. Kun få individer udmarkede sig ved at have temmelig små blomster. Det er vanskeligt at placere planterne taxonomisk; måske bør de, sammen med andre storblomstrede taxa i den østlige del af middelhavsområdet, opfattes som en selvstændig, variabel underart (flere har dog angiveligt forskellige bestøvere)? Sikkert er det, at de adskiller sig morfologisk fra "normale" subsp. *fuciflora*.

Subsp. *cerigona* bestøves angiveligt af *Synhalonia alternans*. Et par eftermiddage var vi vidner til besøg og heftig pseudokoppulation på planter i en buket, vi havde plukket. To til tre bier deltog i seancen, hvorunder flere pollinier blev fjernet. I buketten besøgte bierne også *O. scolopax* subsp. *heldreichii*, som de tilsyneladende fandt uinteressante og derefter hurtigt forlod.

***Ophrys fuciflora* subsp. *candica* (*cytherea*)**

Planterne på Kithira er beskrevet som en selvstændig underart, *O. candica* subsp. *cytherea* af Baumann & Baumann i 2005. Vi så disse planter på 8 af de 17 besøgte lokaliteter; på 3 lokaliteter i talstærke bestande. Lignende planter er fundet på Peloponnes. Subsp. *cytherea* adskiller sig fra "normale" subsp. *candica* ved den mindre og mere konveks læbe samt det mere komplekse spejl. Planterne på Kithira er meget konstante i udseendet, men bør formentlig henføres under subsp. *candica* - rang af varietet, bør dog diskuteres.

En enkelt formodet hybrid mellem *cerigona* og *cytherea* blev set mellem forældrene.

***Ophrys fusca* s.l.**

Subsp. *fusca* sås i fuld blomst samt i (næsten) afblomstrede populationer (med små og mellemstore blomster). Desuden sås subsp. *iricolor* tæt på afblomstring og subsp. *cinereophila* i fuld blomst.

Mest interessante var populationer af planter, der helt overvejende stod i knop. Vi så kun enkelte plante med den første blomst fremme. Planterne, der var storblomstrede, henfører Hertel (og Delforge) til *Ophrys calocaerina*.

Ophrys kotschy* subsp. *ariadne

Underarten, der var i fuld blomst, sås på en enkelt lokalitet. I alt så vi 15-20 typiske eksemplarer.

Ophrys scolopax* subsp. *heldreichii

Denne underart sås i sit typiske udseende på to kystnære lokaliteter ved Avlemonas. I samme område så vi "cerigona" samt små populationer af *Ophrys x vicina*. De nævnte taxa, der hovedsageligt voksede adskilt, kunne identificeres uden store problemer.

Ophrys sphegodes* subsp. *mammosa

Underarten, der blev set på to lokaliteter, udmarkede sig ved højtvoksende planter (40-50 cm) og små blomster med kort læbe. Affinitet til "grammica" / "herae" blev diskuteret.

Ophrys tenthredinifera

En af de almindeligste arter på Kithira, hvor vi så den på 16 af 17 lokaliteter. Planterne er lave med meget små blomster. Hvis man følger de senere års ekstreme (og geografiske) opsplitning af arten i 12 enheder, skal den givetvis henføres til *Ophrys ulyssaea*.

Serapias orientalis subsp. moreana

Denne underart, der var ny for os, så vi på 8 lokaliteter. Planterne identificeres let på det langstrakte aks af store, mørkt rødbrune blomster.

Slamberten – *Ophrys fuciflora* subsp. *cerigona* med bestøveren *Synhalonia alternans*. Liderbassen bærer 4 pollinier på panden og har altså ”været på” 2 orkidéblomster. Foto: Sten Moeslund.

Den formodede krydsning mellem *Ophrys fuciflora* subsp. *cerigona* og *Ophrys fuciflora* subsp. *candica* var. *cytherea*. Foto: Sten Moeslund

Fugle

Kompileret af Søren Grøntved Christiansen

Spurvehøg	Slangeørn
Ørnevåge	Sort Glente
Hedehøg	Vandrefalk
Eleonorafalk blandt andet ved Paleochora	Tårnfalk
Stenhøne hørt flere steder	Klippedue ?
Tyrkerdue	Dværghornugle (hørt i Chora)
Kirkeugle	Mursejler
Alpesejler	Hærfugl set og hørt flere steder
Toplærke	Korttået Lærke ?
Landsvale	Rødrygget Svale
Gul vipstjert	Rødhovedet tornskade
Sølvmåge	Lille præstekrave
Ravn	Sortstrubet sanger
Sorthovedet sanger flere steder	Hvidskægget sanger
Middelhavs-stenpikker	Bleg gulbug
Musvit almindelig	Gråspurv almindelig.
Stillits	Grønirisk
Bomlærke	Cettisanger (leg. Niels)
Bogfinke	

Karplanter registreret på Kythira

Af Peter Wind

Listen omfatter 334 arter eller underarter (i det følgende blot benævnt arter), som vi har registreret på de daglige ekskursioner rundt på Chios. Bestemmelserne er primært foretaget i felten ved hjælp af Mogens Thornbergs rejseflora for Pelepones. Enkelte 'problembørn' blev taget med til nærmere undersøgelse på pensionatet om aftenen. Der er kun samlet lidt herbariemateriale, og det er primært græsser. Der blev registreret tre græske endemer, nemlig skærplanten *Heptaptera colladonioides* og kurvplanten *Scorzonera crocifolia* samt læbeblomsten *Teucrium aroanium*, der er endem for Peloponnes med omkringliggende øer.

Listen er opstillet alfabetisk efter de internationale navne. Om hver art er givet oplysninger om de generelle voksesteder, idet der er benyttet en grov inddeling i overordnede naturtyper som phrygana, fyreskov eller olivenlund. For enkelte mere sjældne arter er oplyst nærmere voksesteder, mens hovedparten af arterne er almindelige, hvor deres karakteristiske naturtyper forekommer. Der er medtaget referencer med sidetal til den anvendte litteratur, som er:

EPG: Tan, K. & Iatrou, G. 2001: Endemic Plants of Greece, The Peloponnes. – Gad. København.

RFP: Thornberg, M. u.å.: Rejseflora fra Peleponnes

For nærmere oplysninger om lokaliteter for orkidéerne henvises til listen over fundne orkidétaxa.

Bemærk, at det fulde author-navn ikke nødvendigvis er medtaget af pladsmæssige grunde. Den fuldstændige liste kan fås ved at mail til reaktøren.

Checkliste Petepounes

1

internationalt navn	Habitat	Lokalitet	Status	EPG	RFP
1 Acer sempervirens L.	løvskov, fugtige kløfter				88
2 Adiantum capillus-veneris L.	fugtig kløft	Mylopotamos, Maradika, Karavas			2
3 Aethorhiza bulbosa (L.) subsp. bulbosa	phrygana, klippegrund				173
4 Agave americana L.	dige, by				186
5 Aira elegans Schur subsp. elegans	phrygana, klippegrund				206
6 Ajuga chamaeptis (L.) Schreb. subsp. chia (Schreber) Arcangeli	phrygana, klippegrund				121
7 Alkanna tinctoria (L.) Tausch ssp. tinctoria	phrygana, klippegrund	Lufthavnen			116
8 Allium subhirsutum L.	phrygana				186
9 Aloë vera L.	strand	Platia Ammos			
10 Alyssum montanum L.	klippeterræn				45
11 Anacamptis coriophora (L.) R.M. Bateman, Pridgeon & M.W. Chase	phrygana				218
12 Anacamptis papilionacea (L.) R.M. Bateman, Pridgeon & M.W. Chase	phrygana				
13 Anacamptis pyramidalis (L.) L.C. Richard	phrygana				219
14 Anagallis arvensis L.	olivenlund, vejside, ruderat, strand				108
15 Anagyris foetida L.	klippeterræn	Kythira Hora			60
16 Anchusa azurea Miller	olivenlund, græsmark				118
17 Anchusa variegata (L.) Lehm.	klippeterræn	Pourko			
18 Anemone coronaria L.	phrygana	Paliochora Castle			31
19 Anemone pavonina Lam.	phrygana				31
20 Anogramma leptophylla (L.) Link	husmur, stendige				2
21 Anthemis chia L.	olivenlund, vejside				160
22 Anthemis rigidula (Sm.) Boiss. & Heldr. subsp. liguliflora (Huds.) Boiss.	strand	Plata Ammos, B. Piatsa			160
23 Anthyllis vulneraria L. subsp. praepropera (A. Kerner) Bonati	phrygana, vejside, fyreskov, strand				77
24 Antirrhinum majus L.	husmur, ruderat, gade, stræde				134
25 Arenaria serpyllifolia L.	phrygana	Avlemonas			18
26 Arundo donax L.	vandløb, phrygana				209
27 Asparagus officinalis L. subsp. orientalis (Baker) P.H. Davis	phrygana				187
28 Asphodelus fistulosus L.	vejside	Avlemonas			179
29 Asphodelus ramosus L.	græsmark, vejside, phrygana, fyreskov				179
30 Asterolinon linum-stellatum (L.) Duby	phrygana				108
31 Atractylis cancellata L.	phrygana				163
32 Ballardia trixago (L.) All.	græsmark				137
33 Barlia robertiana (Loisel.) Greuter	phrygana				219
34 Berula erecta (Hudson) Coville	vandløb				101
35 Biscutella didyma L.	phrygana, klippegrund				48
36 Bituminaria bituminosa (L.) Stirt.	vejside				64
37 Blackstonia perfoliata (L.) Hudson	phrygana, klippegrund				110
38 Borago officinalis L.	bymæssig bebyggelse				118
39 Brachypodium rupestre (Host) Roemer & Schultes	phrygana				202
40 Brassica cretica Lam. subsp. nivea (Boiss. & Spruner) Greuter	phrygana, klippeterræn				49
41 Briza maxima L.	phrygana, vejside				199
42 Bromus diandrus Roth	vejside, ruderat				201
43 Bromus hordeaceus L.	ruderat				201
44 Bryonia dioica Jacq.	bymæssig bebyggelse				96
45 Bunias erucago L.	olivenlund				40
46 Cakile maritima Scop. subsp. aegyptiaca (Willd.) Nyman	strand				49
47 Calendula arvensis L.	vejside, olivenlund, ruderat, bymæssig bebyggelse				163

Internasjonalt navn	Habitat	Lokalitet	Status	EPG	RFP
48 Calicotome villosa (Poir.) Link	phrygana, klippeterræn			60	
49 Campanula drabifolia Sm.	phrygana, klippeterræn			151	
50 Capparis spinosa L. subsp. <i>rupestris</i> (Sm.) Nyman	kystsnaert klippeterræn, husmur			38	
51 Capsella bursa-pastoris (L.) Medicus	vejside			47	
52 Cardamine hirsuta L.	vejside			43	
53 Carex divisa Hudson	vandløb	Karavas		215	
54 Carex flacca Schreber subsp. <i>serrulata</i> (Biv.) Greuter	phrygana, klippeterræn			215	
55 Carex otrubae Podp.	vandløb	Karavas		215	
56 Carex punctata Gaudin	vandløb	Karavas		216	
57 Carpobrotus edulis (L.) N.E. Br.	strand, strandklipper			16	
58 Centaureum erythraea Rafin.	vejside			110	
59 Centranthus ruber (L.) DC.	klippegrund	Aghia Peleghia		147	
60 Cerastium glomeratum Thunb.	olivenlund, vejside			20	
61 Cerastium illyricum Ard.	vejside	Avlemonas		20	
62 Ceratonia siliqua L.	phrygana, vejside			60	
63 Cercis siliquastrum L.	bymæssig bebyggelse, stendige, markskel			60	
64 Cerinthe major L.	bymæssig bebyggelse, husmur	Viaradika		116	
65 Ceterach officinarum DC. in Lam. & DC	stendige, klippegrund			3	
66 Chamomilla recutita (L.) Rausch.	vejside, ruderat			162	
67 Cheilanthes persica (Bory) Mett.	stenmur			2	
68 Chenopodium murale L.	ruderat, husmur			13	
69 Chrysanthemum coronarium L.	vejside, havneplads, strand, mark, bymæssig bebyggelse, ruderat			162	
70 Chrysanthemum segetum L.	ruderat			162	
71 Cistus creticus L.	phrygana			94	
72 Cistus parviflorus Lam.	phrygana			94	
73 Cistus salviifolius L.	phrygana			94	
74 Convolvulus cantabrica L.	phrygana			113	
75 Convolvulus elegantissimus Miller	vejside	Paliochora		113	
76 Crupina crupinastrum (Moris) Vis.	phrygana, vejside, klippegrund			169	
77 Cupressus sempervirens L.	klippeterræn, bymæssig bebyggelse			4	
78 Cutandia maritima (L.) Richter	strand			197	
79 Cyclamen graecum Link	phrygana, klippegrund			107	
80 Cynoglossum creticum Miller	bymæssig bebyggelse, vejside, ruderat			119	
81 Cytinus hypocistis (L.) L.	phrygana			9-10	
82 Cytinus ruber (Fourr.) Komarov	phrygana			10	
83 Dactylis glomerata L. subsp. <i>hispanica</i> (Roth) Nyman	phrygana, klippeterræn, vejside, ruderat			198	
84 Dactylorhiza romana (Seb. & Mauri) Soó	phrygana			217	
85 Daucus carota L. subsp. <i>maximus</i> (Desf.) Ball	vejside			107	
86 Didesmus aegyptius (L.) Desv.	phrygana			50	
87 Ecballium elaterium (L.) Rich.	bymæssig bebyggelse, vejside, ruderat			96	
88 Echinaria capitata (L.) Desf.	phrygana			200	
89 Echium plantagineum L.	vejside			117	
90 Epilobium hirsutum L.	vandløb	Karavas		97	
91 Equisetum ramosissimum Desf.	vandløb	Karavas		1	
92 Equisetum telmateia Ehrh.	vandløb	Karavas, Viaradika		1	
93 Erica arborea L.	phrygana	Karavas		107	
94 Erica manipuliflora Salisb.	phrygana			107	

Список редких

internasjonalt navn	Habitat	Lokalitet	Status	EPG	RFP
95 Erodium botrys (Cav.) Bertol.	olivenlund, vejside				81
96 Erodium chium (L.) Willd.	olivenlund, vejside				81
97 Erodium cicutarium (L.) L'Hér.	ruderat				81
98 Erodium gruinum (L.) L'Hér.	klippeterræn, vejside, olivenlund, ruderat				81
99 Erodium malacoides (L.) L'Hér.	vejside, ruderat				81
100 Erophila verna (L.) Chevall.	klippegrund				46
101 Eructa sativa Miller	vejside, olivenlund, ruderat, bymæssig bebyggelse				
102 Eryngium creticum Lam.	phrygana, klippegrund, græsmark				100
103 Eryngium maritimum L.	strand	Avlemonas			100
104 Erysimum cheiri (L.) Cr.	bymæssig bebyggelse	Kythira Hora			40-41
105 Euphorbia bivonae Steudel	strandklipper, kystnær klippeterræn	nordøen			84
106 Evax pygmaea (L.) Brot.	phrygana, klippegrund				156
107 Ficus carica L.	bymæssig bebyggelse, dige, ruderat				7
108 Foeniculum vulgare Miller	vejside, dige, græsmark				102
109 Fumana arabica (L.) Spach	phrygana				95
110 Gagea fibrosa (Desf.) Schultes & Schultes fil.	phrygana	Venerianika			180-181
111 Gagea graeca (L.) A. Terr.	phrygana, klippegrund				181
112 Galactites tomentosa Moench	vejside				166
113 Galium aparine L.	vejside, olivenlund, ruderat, bymæssig bebyggelse				142
114 Genista acanthoclada DC.	phrygana				61
115 Geranium lucidum L.	phrygana, klippegrund				80
116 Geranium purpureum Vill.	olivenlund, vejside, bymæssig bebyggelse, klippeterræn				80
117 Gladiolus italicus Miller	phrygana, klippegrund, græsmark, ruderat, bymæssig bebyggelse				191
118 Glaucium flavum Crantz	strand	Aghia Pelagia			36
119 Globularia alypum L.	phrygana				137
120 Gynandriris sisyrinchium (L.) Parl.	phrygana, klippegrund, vejside, græsmark				189
121 Hedera helix L.	løvskov	Viaradika			98
122 Hedypnois cretica (L.) Dum. Cour.	phrygana, olivenlund, klippegrund, vejside				170
123 Hedysarum spinosissimum L.	phrygana, klippegrund				78
124 Helichrysum italicum (Roth) G. Don fil	phrygana				157
125 Helichrysum stoechas (L.) Moench	phrygana	Karavas			157
126 Heptaptera colladonioides Margot & Reuter	phrygana, klippegrund, vejside, bymæssig bebyggelse		G-endem	230-231	103
127 Hermodactylus tuberosus (L.) Miller	phrygana				189
128 Hippocratea comosa L.	phrygana, klippegrund				78
129 Hirschfeldia incana (L.) Lagr.-F.	bymæssig bebyggelse, ruderat				49
130 Hordeum murinum L.	vejside, græsmark, dige, ruderat, bymæssig bebyggelse				204
131 Hymenocarpus circinnatus (L.) Savi	phrygana, klippegrund, olivenlund, vejside				77
132 Hyoscyamus albus L.	bymæssig bebyggelse, ruderat				131
133 Hyoseris scabra L.	vejside	Manitochori			170
134 Hyparrhenia hirta (L.) Stapf	vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat				212
135 Hypericum empetrifolium Willd.	phrygana, klippegrund				91
136 Hypericum hircinum L.	vandlob	Mylopotamos, Viaradika, Karavas			91
137 Hypericum perforatum L.	phrygana				91
138 Hypericum sprunieri Boiss.	phrygana	Karavas			92
139 Hypericum triquetrifolium Turra	phrygana, vejside, dige, græsmark				
140 Hypochaeris achyrophorus L.	phrygana, vejside				171
141 Inula viscosa (L.) Aiton	vejside, ruderat, græsmark				158

C. Neukyste reponnes

	internationalt navn	Habitat	Lokalitet	Status	EPG	RFP
142	Iris germanica L.	have, bymæssig bebyggelse				189
143	Juncus bufonius L.	vandpyt, kløft	Karavas			192
144	Juncus maritimus Lam.	fugtig lavning ved vandløb	Avlemonas			191
145	Juniperus phoenicea L.	phrygana				5
146	Knautia integrifolia (L.) Bertol.	græsmark, phrygana, vejside				148
147	Lagurus ovatus L.	olivenlund, vejside, ruderat				206
148	Lathyrus aphaca L.	olivenlund				67
149	Lathyrus clymenum L.	olivenlund, vejside				67
150	Laurus nobilis L.	fugtig kløft	Mylopotamos, Karavas			35
151	Lavandula stoechas L.	phrygana	Plata Ammos			130
152	Lavatera arborea L.	bymæssig bebyggelse, ruderat				89
153	Lavatera cretica L.	vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat, olivenlund				89
154	Legousia speculum-veneris (L.) Chaix	olivenlund				151
155	Leontodon tuberosus L.	phrygana, klippegrund, olivenlund, vejside				171
156	Limodorum abortivum (L.) Schwarz	phrygana, fyreskov				217
157	Limonium sinuatum (L.) Miller	strand	Alvemonas, Plata Ammos			109
158	Linaris micrantha (Cav.) Hoffm. & Lk.	phrygana				135
159	Linum bienne Miller	phrygana	Manitochori			82
160	Linum pubescens Banks & Sol.	phrygana	Karavas, Achios Nikolas			82
161	Lolium perenne L.	ruderat				197
162	Lonicera etrusca Santi	løvskov	Viaradika			145
163	Lophochloa cristata (L.) Hyl.	phrygana, klippegrund, vejside, ruderat	Alvemonas			205
164	Lotus cytisoides L.	strand	Alvemonas			76
165	Lupinus angustifolius L.	vejside				61
166	Lupinus micranthus Guss.	vejside				62
167	Malcolmia chia (L.) DC.	phrygana, klippegrund, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat				42
168	Malcolmia maritima (L.) R. Br.	strand	Aghia Pelegia			42
169	Marrubium vulgare L.	bymæssig bebyggelse, dige				123
170	Matthiola tricuspidata (L.) R. Br.	strand	Alvemonas			42
171	Medicago arabica (L.) Hudson	vejside				71
172	Medicago arborea L.	kystklipper, vejside, bymæssig bebyggelse				71
173	Medicago globosa C. Presl	bymæssig bebyggelse, dige				71
174	Medicago marina L.	strand				71
175	Medicago rugosa Desr.	bymæssig bebyggelse, dige				71
176	Melia azedarach L.	bymæssig bebyggelse, have				86
177	Mercurialis annua L.	bymæssig bebyggelse, ruderat, vejside				83
178	Micromeria nervosa (Desf.) Bentham	phrygana, klippegrund, vejside				127
179	Minuartia hybrida (Vill.) Schischkin	strand	Alvemonas			19
180	Misopates orontium (L.) Rafin.	phrygana, klippegrund, vejside, græsmark				134
181	Muscari botrysoides (L.) Miller	phrygana, klippegrund, vejside, græsmark				184
182	Muscari comosum (L.) Miller	phrygana, klippegrund, vejside, græsmark				184
183	Myrtus communis L.	phrygana	Kythira Hora			96
184	Nasturtium officinale R. Br.	vandløb	Karavas			42
185	Neostema apulum (L.) I.M. Johnston	vejside	Paliochora			114
186	Neotinea tridentata (Scop.) RM Bateman, Pridgeon & MW	phrygana				218
187	Neslia apiculata Fischer	vejside				47
188	Neslia paniculata (L.) Desv.	olivenlund				47

Checkliste Peleponnes

5

internationalt navn	Habitat	Lokalitet	Status	EPG	RFP
189 <i>Olea europaea</i> L.	olivenlund, phrygana, klippegrund				110
190 <i>Ononis ornithopodioides</i> L.	phrygana	Alvemonas			68
191 <i>Onosma frutescens</i> Lam.	vejside	Monitochori			115
192 <i>Ophrys bombyliflora</i> Link	phrygana				220
193 <i>Ophrys ferrum-equinum</i> Desf.	phrygana				221
194 <i>Ophrys fuciflora</i> (F.W. Schmidt) Moench	phrygana				
195 <i>Ophrys fuciflora</i> (F.W. Schmidt) Moench ssp. <i>candida</i> Soó	phrygana				
196 <i>Ophrys fusca</i> Link ssp. <i>cinerophila</i> (Paulus & Gack) N. F. R.	phrygana				
197 <i>Ophrys fusca</i> Link ssp. <i>fusca</i>	phrygana				
198 <i>Ophrys fusca</i> Link ssp. <i>iricolor</i> (Desf.) K. Richt.	phrygana				221
199 <i>Ophrys kotschyi</i> H. Fleischm. & Soó ssp. <i>ariadnae</i> (Paulus)	phrygana				
200 <i>Ophrys lutea</i> Cav. subsp. <i>galilaea</i> (Fleischm. & Bormm.) Soó	phrygana				221
201 <i>Ophrys lutea</i> Cav. subsp. <i>lutea</i>	phrygana				220
202 <i>Ophrys scolopax</i> Cav. subsp. <i>heldreichii</i> Schlechter	phrygana				221
203 <i>Ophrys sphegodes</i> Mill. ssp. <i>mammosa</i> (Desf.) Soó	phrygana				
204 <i>Ophrys tenthredinifera</i> Willd.	phrygana				220
205 <i>Orchis anthropophora</i> (L.) All.	phrygana				219
206 <i>Orchis italica</i> Poiret	phrygana				218
207 <i>Orchis quadripunctata</i> Ten.	phrygana				218
208 <i>Ornithogalum montanum</i> Cyr.	phrygana, klippegrund				183
209 <i>Orobanche gracilis</i> Sm.	phrygana, klippegrund				139
210 <i>Orobanche pubescens</i> D'Urv.	phrygana, klippegrund, ruderat				138
211 <i>Orobanche ramosa</i> (L.) C.A. Meyer	vejside, strand, olivenlund, bymæssig bebyggelse, ruderat				
212 <i>Oxalis pes-caprae</i> L.	vejside, strand, olivenlund, bymæssig bebyggelse, ruderat				79
213 <i>Pallenis spinosa</i> (L.) Cass.	phrygana, klippegrund, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat				158
214 <i>Pancratium maritimum</i> L.	strand				188
215 <i>Papaver hybridum</i> L.	olivenlund				36
216 <i>Papaver rhoeas</i> L.	vejside, olivenlund, bymæssig bebyggelse, ruderat				36
217 <i>Parentucellia latifolia</i> (L.) Garuel.	phrygana, klippegrund				137
218 <i>Parietaria diffusa</i> Mert. & Koch	husmur, stendige				8
219 <i>Petrorhagia velutina</i> (Guss.) P.W. Ball & Heywood	phrygana, klippegrund				28
220 <i>Phagnalon graecum</i> Boiss. & Heldr.	phrygana, klippegrund				157
221 <i>Phillyrea latifolia</i> L.	phrygana				110
222 <i>Phlomis fruticosa</i> L.	phrygana, klippegrund				124
223 <i>Pinus halepensis</i> Miller	phrygana, klippegrund, nåleskov				4
224 <i>Piptatherum coerulescens</i> (Desf.) Richter	phrygana, klippegrund, vejside				209
225 <i>Piptatherum miliaceum</i> (L.) Cosson	vejside, olivenlund, græsmark, dige, bymæssig bebyggelse, ruderat				209
226 <i>Pistacia lentiscus</i> L.	klippegrund	Mitat			87
227 <i>Pistacia terebinthus</i> L.	phrygana, klippegrund				87
228 <i>Plantago afra</i> L.	phrygana, klippegrund, olivenlund, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat				145
229 <i>Plantago coronopus</i> L.	strand, vejside, klippegrund				144
230 <i>Plantago cretica</i> L.	phrygana, klippegrund				145
231 <i>Plantago lagopus</i> L.	phrygana, klippegrund, olivenlund, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat				145
232 <i>Plantago lanceolata</i> L.	strand, vejside				144
233 <i>Plantago major</i> L.	fugtig kløft	Katavas			144
234 <i>Platanus orientalis</i> L.	fugtig kløft, vandløb				54
235 <i>Poa annua</i> L.	udtørrende vandpyt, bymæssig bebyggelse, ruderat				198

	internationale navn	Habitat	Lokalitet	Status	EPG	RFP
236	Poa timoleontis Heldr. ex Boiss.	phrygana, klippegrund			198	
237	Poa trivialis L.	vandløb	Katavas			
238	Polycarpon tetraphyllum (L.) L.	bymæssig bebyggelse			22	
239	Polygala monspeliaca L.	phrygana	Aghia Nicolaos		86	
240	Polyodium australe Fée	fugtig kløft	Mylopotamos, Katavas		3	
241	Portulaca oleracea L.	bymæssig bebyggelse			16	
242	Posidonia oceanica (L.) Delile	opskyld på strand			178	
243	Prasium majus L.	phrygana, klippegrund, stendige			123	
244	Procopiaea cretica (Willd.) Gusuleac	fugtig kløft, klippegrund			117	
245	Prunus persica (L.) Batsch	bymæssig bebyggelse, have, dige			58	
246	Pteridium aquilinum (L.) Kuhn	olivenlund, fugtig kløft	Viaradika, Karavas		2	
247	Pteris vittata L.	klippegrund			2	
248	Ptilostemon chamaepeuce (L.) Less.	phrygana, klippegrund, stendige			166	
249	Pyrus amygdaliformis Vill.	phrygana, klippegrund, stendige, græsmark, bymæssig bebyggelse, have			56	
250	Pyrus pyraster Burgsd.	stendige, græsmark			56	
251	Quercus coccifera L.	phrygana, klippegrund, løvskov, fyreskov			7	
252	Ranunculus paludosus Poiret	phrygana			34	
253	Reichardia tingitana (L.) Roth	klippegrund, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat			173	
254	Reseda alba L.	vejside			50	
255	Reseda luteola L.	vejside, bymæssig bebyggelse			50	
256	Rhagadiolus stellatus (L.) Gaertner	olivenlund			170	
257	Rhamnus alaternus L.	phrygana, klippegrund			88	
258	Rhamnus oleoides L.	phrygana			88	
259	Rosmarinus officinalis L.	bymæssig bebyggelse, stendige			129	
260	Rubia peregrina L.	phrygana, klippegrund			143	
261	Rumex bucephalophorus L.	phrygana, klippegrund, vejside			11	
262	Rumex pulcher L.	vejside, ruderat			12	
263	Rumex tuberosus L.	fugtig kløft	Karavas		11	
264	Ruta chalepensis L.	phrygana, klippegrund	Kythira Hora, Aghios Nikolaos		86	
265	Salvia triloba L. fil.	phrygana, klippegrund			130	
266	Salvia verbenaca L.	phrygana, klippegrund, vejside, græsmark			130	
267	Samolus valerandii L.	vandløb	Karavas		108	
268	Sanguisorba minor Scop.	græsmark, olivenlund			55	
269	Saponaria calabrica Guss.	strand			27	
270	Sarcocapetium spinosum (L.) Spach	phrygana, klippegrund			55	
271	Scaligeria napiformis (Willd.) Grande	phrygana, klippegrund			101	
272	Scandix pecten-veneris L.	vejside, olivenlund, dige, ruderat			100	
273	Scorpiurus muricatus L.	vejside			78	
274	Scorpiurus vermiculatus L.	vejside			78	
275	Scorzonera cana (C.A. Meyer) Hoffm.	phrygana			172	
276	Scorzonera crocifolia Sm.	vejside	Aghios Nikolaus	G-endem	390	172
277	Scrophularia canina L.	bymæssig bebyggelse, dige, husmur				
278	Scrophularia heterophylla Willd.	bymæssig bebyggelse, dige, husmur			134	
279	Sedum litoreum Guss.	phrygana, klippegrund			52	
280	Selaginella denticulata (L.) Link	klippegrund			1	
281	Senecio vulgaris L.	olivenlund, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat			163	
282	Serapias bergonii E.G. Gamus	phrygana				

	internationalt navn	Habitat	Lokalitet	Status	EPG	RFP
283	Serapias cordigera L.	phrygana			219	
284	Serapias lingua L.	phrygana			219	
285	Serapias orientalis (Greuter) H.Baumann & Künkele ssp. n.	phrygana				
286	Serapias parviflora Parl.	phrygana			219	
287	Sideritis purpurea Talbot	phrygana			124	
288	Silene colorata Poiré	strand, klippegrund			26	
289	Silene gallica L.	phrygana, klippegrund, vejside, ruderat			26	
290	Silene vulgaris (Moench) Garcke	phrygana, klippegrund, vejside, dige, olivenlund, græsmark				
291	Silybum marianum (L.) Gaertner	olivenlund, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat			167	
292	Sisymbrium irio L.	bymæssig bebyggelse, ruderat			40	
293	Smilax aspera L.	lavskov, phrygana			188	
294	Sonchus asper (L.) Hill.	olivenlund, græsmark, dige, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat				
295	Sonchus oleraceus L.	olivenlund, græsmark, dige, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat			173	
296	Sonchus tenuerrimus L.	olivenlund, græsmark, dige, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat			173	
297	Spartium junceum L.	vejside			61	
298	Spergularia bacconei (Scheele) Asch. & Gr.	phrygana	Alvemonas		22	
299	Spiranthes spiralis (L.) Chevall.	phrygana			217	
300	Stachys arvensis (L.) L.	phrygana	Alvemonas		126	
301	Stachys obliqua Waldst. & Kit.	bymæssig bebyggelse, ruderat			125	
302	Stellaria media (L.) Vill.	vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat			19	
303	Taeniatherum caput-medusae (L.) Nevski subsp. asper (Sib.)	vejside, græsmark, strand, olivenlund, bymæssig bebyggelse, ruderat			204	
304	Tamus communis L.	fugtig kloft	Malipotamos			
305	Tetragonolobus purpureus Moench	olivenlund			77	
306	Teucrium aroanium Orph.	phrygana, klippegrund		P-endem	284-285	122
307	Teucrium polium L. subsp. capitatum (L.) Arc.	phrygana	Aghios Nikolaos			122
308	Tordylium apulum L.	vejside, dige, olivenlund, bymæssig bebyggelse, ruderat			106	
309	Torilis leptophylla (L.) Reichenb. fil.	bymæssig bebyggelse	Mylopotamos		106	
310	Trachynia distacha (L.) Link	phrygana, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat			202	
311	Tragopogon hybridus L.	vejside			172-173	
312	Tragopogon sinuatus Avé-Lall	vejside			172	
313	Trifolium campestre Schreb.	vejside, dige, olivenlund, bymæssig bebyggelse, ruderat			74	
314	Trifolium nigrescens Viv.	bymæssig bebyggelse, ruderat			73	
315	Trifolium stellatum L.	vejside, dige, olivenlund, bymæssig bebyggelse, ruderat			74	
316	Trifolium uniflorum L.	strand	Aghia Pelagia		73	
317	Trigonella balansae Boiss. & Reuter	vejside			69	
318	Tuberaria guttata (L.) Fourr.	phrygana, klippegrund			94	
319	Tulipa boottica Boiss. & Heldr.	græsmark, phrygana	Mylopotamos, Kalokerines, Mantochori		181	
320	Tulipa orphanidea Bliss.	fyrreskov	Potamos		181	
321	Umbilicus horizontalis (Guss.) DC.	klippegrund, stendige, husmur			51	
322	Urginea maritima (L.) Baker	phrygana, klippegrund, vejside			183	
323	Urospermum picroides (L.) Scop. ex F. W. Schmidt	vejside, græsmark, olivenlund, bymæssig bebyggelse, ruderat			170	
324	Urtica dubia Forsskål	bymæssig bebyggelse, ruderat			8	
325	Valantia muralis L.	phrygana, klippegrund			143	
326	Valeriana dioscoridis Sibth. & Sm.	phrygana			147	
327	Valerianella turgida (Steven) Betcke	phrygana			146	
328	Veronica cymbalaria Bernh.	vejside, dige, olivenlund, bymæssig bebyggelse, husmur, ruderat			137	
329	Vicia hybrida L.	klippegrund, olivenlund, vejside, bymæssig bebyggelse, ruderat			66	

Cnekkiste reteponnes

	internasjonalt navn	Habitat	Lokalitet	Status	EPG	RFP
330	<i>Vicia narbonensis</i> L.	phrygana				66
331	<i>Vicia villosa</i> Roth subsp. <i>eriocarpa</i> (Hausskn.) Ball	phrygana, olivenlund, vejside				65
332	<i>Vinca major</i> L.	fugtig kløft	Karavas			111
333	<i>Vitis vinifera</i> L.	mark				
334	<i>Vulpia bromoides</i> (L.) S.F. Gray	vejside				197